

Nostra aetate

Andra Vatikankonciliet's deklaration om de icke-kristna religionerna, den 28 oktober 1965

1. I vår tid då människosläktet alltmer blir en enhet och då förbindelserna mellan de olika folken ökar, överväger kyrkan mera noggrant sitt förhållande till de icke-kristna religionerna. I sin uppgift att främja enheten och kärleken bland människorna och även bland folken tar hon här sikte på det som är gemensamt för alla människor och leder till inbördes samhörighet.

Alla folk utgör ju en enda gemenskap, de har ett och samma ursprung, eftersom Gud lät hela människosläktet bosätta sig överallt på jordens yta;¹ de har också ett och samma slutmål, Gud, vars försyn, nådebevis och frälsningsbeslut omfattar alla,² till dess de utvalda förenas i den Heliga Staden, som Guds härlighet skall upplysa och där folken skall vandra i hans ljus.³

Människorna förväntar av de olika religionerna svar på den mänskliga tillvarons dolda gåtor, som idag liksom fordom djupt oroar människans hjärta: Vad är människan? Vad är livets mening och mål? Vad är gott och vad är synd? Vad är lidandets ursprung och syfte? Hur nå sann lycka? Vad är döden, domen och vedergällningen

efter döden? Vad är slutligen detta sista och utsägliga mysterium som vår existens innebär, som vi kommer ifrån och som vi strävar mot?

DE OLIKA ICKE-KRISTNA RELIGIONERNA (HINDUISMEN, BUDDHISMEN)

2. Från forntiden och intill våra dagar finner man hos de olika folken en viss uppfattning om den heliga kraft som är närvarande i allt skeende och i det mänskliga livets händelser, ja, somliga av dem har erkänt ett Högsta Väsande eller till och med en Fader. Denna insikt och detta erkännande genomsyrar deras tillvaro med en innerlig religiös känsla. I samband med kulturens framsteg försöker religionerna dock svara på dessa frågor med mera nyanserade begrepp och på ett mera förfinat språk. Så i *hinduismen*, där människorna utforskar det gudomliga mysteriet och uttrycker det med en outtömlig rikedom av myter och med skarpsinniga filosofiska utredningar och söker spränga vår tillvaros trånga gränser genom olika former av asketiskt liv eller genom djup meditation eller genom tillflykt till Gud i kärlek och tillit. I *buddhismen* erkänns alltefter dess olika former denna föränderliga världens radikala otillräcklighet och förkunnas en väg på vilken människorna, i from och förtröstansfull anda, förmår att antingen uppnå ett tillstånd av fullkomlig befrielse eller att – vare sig genom eget bemödande eller med stöd av en högre makt – nå fram till den högsta upplysningen. Så bemödar sig även andra religioner överallt i världen att på olika sätt möta människohjärtats oro genom att erbjuda vägar, det vill säga läror, levnadsregler och heliga riter.

Den katolska kyrkan förkastar ingenting av allt det som i dessa religioner är sant och heligt. Med uppriktig aktning betraktar hon dessa sätt att handla och leva, dessa anvisningar och läror, som – även om de i mycket avviker från det hon själv fasthåller och framlägger – likväl inte så sällan återger en stråle av den Sanning som upplyser alla människor. Kyrkan förkunnar dock och måste oupphörligt förkunna Kristus, som är "vägen, sanningen och livet". (Joh. 14:6) I honom finner människorna det religiösa livets fullhet och i honom har Gud försonat allt med sig.⁴

Kyrkan uppmanar därför sina barn att med klokhets och kärlek samtala och samarbeta med anhängare till andra religioner och därvid vittna om kristen tro och kristet liv, och så erkänna, bevara och främja de andliga och sedliga skatter, liksom de sociala och kulturella värden, som finns hos dessa religioner.

DEN ISLAMISKA RELIGIONEN

3. Med högaktning betraktar kyrkan även muslimerna, som tillber den ende Guden, den levande och i sig varande, den barmhärtige och allsmäktige, himmelens och jordens Skapare,⁵ den som har talat till människorna, den vars rådslut, även de förborgade, de bemödar sig att helhjärtat underkasta sig, liksom Abraham, vilken den islamiska tron gärna återoppar, underkastade sig Gud. Jesus, som de visserligen inte erkänner som Gud, vördar de dock som profet, och de ärar hans jungfruliga moder Maria och stundom åkallar de henne också fromt. De väntar dessutom på domedagen, då Gud skall återuppväcka alla människor och vedergälla dem. Fördens skull

värderar muslimerna ett sedligt liv, och de dyrkar Gud främst genom bön, allmosor och fasta.

Även om under århundradenas lopp inte så få tvistigheter och fiendtligheter har uppstått mellan kristna och muslimer, uppmanar konciliet alla att glömma det förflutna, uppriktigt sträva efter ömsesidig förståelse och gemensamt till alla människors bästa bevara och främja den sociala rättvisan, de sedliga värdena och inte minst freden och friheten.

DEN JUDISKA RELIGIONEN

4. När konciliet skärskådar kyrkans mysterium håller det i minnet det band som andligen förbinder Nya Testamentets folk med Abrahams släkt. Kyrkan erkänner nämligen att hennes tro och utkorelse enligt Guds frälsningsmysterium börjar redan hos patriarkerna, Mose och profeterna. Hon bekänner att alla kristtrogna, Abrahams söner på grund av tron,⁶ är inbegripna i denne patriarks kallelse samt att kyrkans frälsning hemlighetsfullt förebildats i det utvalda folkets uttag ur trädomslandet. Därför kan kyrkan inte glömma att hon fått Gamla Testamentets uppenbarelse genom detta folk, med vilket Gud i ousäglig barmhärtighet värdigats sluta det Gamla Förbundet, och att hon får näring från roten av det goda olivträdet, där hedningarnas vilda olivgrenar är inympade.⁷ Kyrkan tror nämligen att Kristus, vår frid, genom korset har försonat judar och hedningar och i sig själv gjort de båda till ett.⁸

Kyrkan har även ständigt för ögonen aposteln Paulus' ord om sina stamfränder, att "de ... har fått söners rätt, härligheten, förbunden, lagen, gudstjänsten och löftena, de har fäderna och från dem kommer Kristus som män-

niska" (Rom 9:4-5), Jungfru Marias son. Kyrkan minns också att apostlarna, kyrkans grundvalar och pelare härstammar från det judiska folket, liksom de flesta av de lärjungar som förkunnade Kristi evangelium för världen.

Såsom den heliga Skrift betygar, insåg Jerusalem inte besökelsens tid,⁹ och en stor del av judarna tog inte emot evangeliet, ja, inte så få motsatte sig dess utbredande.¹⁰ Men enligt aposteln förblir judarna, för fädernas skull, alltjämt mycket kära för Gud, som aldrig återkallar sina nådegåvor och sin kallelse.¹¹ Med profeterna och densamme aposteln väntar kyrkan på den dag, som Gud allena känner, då alla folk enstämmigt skall åkalla Gud och "endräktigt tjäna honom" (Sef 3:9).¹²

Då alltså det andliga arv som de kristna och judarna äger gemensamt är så stort, vill konciliet främja och anbefalla den ömsesidiga kännedom och aktning som framför allt uppnås genom bibliska och teologiska studier samt genom broderliga samtal.

Trots att de judiska makthavarna och deras anhängare yrkade på Kristi död,¹³ kan inte det som fullbordades under hans lidande tillvitas vare sig de dåtida judarna utan åtskillnad eller de nutida judarna. Även om kyrkan är det nya gudsfolket, får judarna dock inte framställas vare sig som förkastade eller som fördömda, som om detta skulle följa av de heliga skrifterna. Därför skall alla sörja för att de i sin undervisning och sin förkunnelse av Guds ord inte lär något som inte överensstämmer med evangeliets sanning och Kristi anda.

Emedan kyrkan fördömer alla förföljelser mot vilka människor det än må vara och betänker det gemensamma arvet med judarna och låter sig drivas inte av politis-

ka skäl utan av evangelisk kärlek, beklagar hon djupt allt hat, alla förföljelser och antisemitiska manifestationer, i vilken tid och av vilka personer de än må ha riktats mot judarna.

För övrigt har Kristus, såsom kyrkan vidhåller och alltid vidhållit, frivilligt i oändlig kärlek påtagit sig sitt lidande och sin död för alla människors synder, för att de alla må vinna frälsning. Det åligger således kyrkan att i sin predikan förkunna Kristi kors som tecknet på Guds allomfattande kärlek och som all nåds källa.

DEN ALLMÄNNA BRÖDERLIGHETEN

5. Vi kan inte åkalla Gud som allas Fader, om vi vägrar att handla broderligt mot somliga människor: de är ju skapade till Guds avbild. Människornas förhållande till Gud, Fadern, och deras förhållande till sina medbröder, hänger så intimt samman med varandra, att Skriften kan säga: "Den som inte älskar känner inte Gud." (1 Joh. 4:8)

Sålunda dras grunden undan för varje teori eller praxis som mellan människa och människa, mellan folk och folk inför en skillnad i mänsklig värdighet och de därur härledda rättigheterna.

Kyrkan förkastar alltså som främmande för Kristi anda all diskriminering av människor och alla övergrepp mot dem på grund av ras eller färg, klass eller religion. Konciliet följer därför i de heliga apostlarna Petrus och Paulus fotspår och uppmanar enträget de kristtrogna att så vitt möjligt uppföra sig väl bland hedningarna (1 Petr 2:12) och att så långt det beror på dem själva hålla fred med alla människor¹⁴ och så vara sin himmelske Faders barn.¹⁵

Noter

- ¹ Jfr Apg 17:26.
- ² Jfr Vish 8:1; Apg 14:7; Rom 2:6-7; Tim 2:4.
- ³ Jfr Upp 21:23-24.
- ⁴ Jfr 2 Kor 5:18-19.
- ⁵ Jfr Gregorius VII, Epist. III, 21 ad Anzir (Al-Nasir), regem Mauritaniae, ed. E. Caspar in MGH, Ep. sel. II, 1920, I, p. 288, 11-15; PL 148, 451 A.
- ⁶ Jfr Gal 3:7.
- ⁷ Jfr Rom 11:17-24.
- ⁸ Jfr Ef 2:14-16.
- ⁹ Jfr Luk 19:44.
- ¹⁰ Jfr Rom 11:28.
- ¹¹ Jfr Rom 11:28-29; jfr Conc, Vat. II, Const. dogm. De Ecclesia, *Lumen gentium*, AAS 57 (1965) p. 20.
- ¹² Jfr Jes 66:23; Ps 65:4; Rom 11:11-32.
- ¹³ Jfr Joh 19:6.
- ¹⁴ Jfr Rom 12:18.
- ¹⁵ Jfr Matt 5:45.